

legde: of bij de Mis-met-uitstelling een extra zegen met het Allerheiligste gegeven mocht worden reeds bij het begin van de plechtigheid (en op Sacramentsdag bovendien nog midden onder het *Lauda Sion* ! Dat er twee maal "negative" op kwam, gaf hem een wapen in de hand om bepaalde pastoors, zo niet *mansuete* dan *fortiter*, tot afschaffing van oude misbruiken te dwingen. Cf. *Statuta dioecesis buscoducensis* (St. Michielsgestel, 1858): *Appendix* 6 185-186.

- 14) Het in n. 11 gesignaleerde manco aan liturgische literatuur werd wellicht gecompenseerd door artikelen in *De Godsdienstvriend*, *De Katholiek*, Thijm's *Jaarboekje* e.d.; Van SCHAİK, *art. cit.* 114-115, vermeldt alleen historisch-liturgische verhandelingen.
- 15) Het ware te wensen dat er in de *Memo-reeks* waarmee het Katholiek Documentatie Centrum tracht "Herinneringen aan personen en gebeurtenissen uit het Katholieke leven" vast te leggen, ook een paar goede "liturgische herinneringen" zouden komen van de oudste clergé, waarin iets van sfeer en beleving zou kunnen worden opgeroepen van de liturgie rond de eeuwwisseling (Hoe moeilijk dit ook is na alles wat er sinds vijftig jaar gebeurd is); cf. ook volgende noot.
- 16) Reeds Van SCHAİK, *art. cit.* 110-111, noteerde in 1913 een aantal curiosa, gretig aangehaald door Rogier, *o.c.* 263. De wens van noot 15 gaat niet primair in deze richting !
- 17) Dymphna de GRAAF is bijna gereed met een eerste bestandsoverzicht van het enorme materiaal; grote collecties bevinden zich in het Kath. Documentatie Centrum en het Titus Brandsma Instituut, beide te